

B A R S I H I R L A P.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. Hirdetmények beiktatása jutányosan számítatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos
Dr. TÖRÖK MÓR.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetmények és pénzküldemények a kiadóhivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Szózat a nemzethez!

Honfitársaink!

Mai napon a törvényhozásnak, a nemzet képviselőinek tanácskozházát pandurok, esendőrök serege töltötte meg. A képviselők kapuját már rendőrök foglalták el. Az elnöki és háznagyi termeket, a folyosókat, a ministerek útját mindenütt darabantok őrizték. Magában a képviselők tanácskozótermében az elnöki szék környékét közhatalmi béres szolgák tömege szállta meg.

Közhatalmi erőszak végrehajtóit telepítették a nemzeti törvényhozás szentegyházába.

A nemzet e megalázását nem tűrhettük. Jogunk és kötelességünk volt az erőszak bérenczeit legalább a tanácsteremből eltávolítani. Kötelességeinket teljesítettük.

Megsemmisítettük az elnöki széket is, a mely széken november 18-án az irózatatos bünt elkövették. Azt ott szemünk előtt tovább nem tűrhettük. Legyen e nap emlékezetes arról, hogy a nemzetünk ellen elkövetett gonosztetteknek még nyomait is erőnk teljességével az enyészetnek átadni törekszünk.

Béke és testvéri szeretet élt nemzetünk kebelében évtizedek

óta. A békés és alkotmányos küzdelem testvéri nemes versenye volt minden viszályunk, még az elmúlt 1903. vitája sem irányult másra, mint az országtól követelt óriási újabb terhek ellenében nemzeti nyelvünk elismerésére s becsületünk megvédelmezésére. E vita is ez év márcziusában megszűnt s az elmúlt századok folyamán egy esztendő sem telt el, melyen oly nagyfontosságú törvényeket oly nyugodt tanácskozással alkottunk volna, mint e folyó esztendőben.

Felhőtlen ég villáma nem oly váratlan és nem oly okatlan, mint a kormánynak s a képviselőház elnökének a törvényhozásra lecsapott gonosztettei. Ha a gonosztett megtorlatlan marad: Magyarországnak nem lesz többé szabad népképviselője, nem lesz többé független törvényhozása.

Hiába választanak a kerületek szabad és bátor férfiakat törvényhozónak, a törvényhozót karhatalommal némitják el s hazaáruló erőszak vonszolja ki a törvényhozás templomából.

Ezt a gonosztettet követték el s történelmünket, önérzetünket, fajunk jellemét, tiszta hazafiaságunkat így gyalázta meg a november 18-iki merénylet.

Tisza és Perczel volt a bünös

cselekedet szítója és elkövetője s nem állapodtak meg a cselekedetnél. A törvényhozás két tábora közt eddig fennállott testvéri szeretet helyébe az ádáz gyűlölet érzetét akarják meggyökereztetni, hogy testvérharcban elhervadjanak hazafi erényeink és erőink fogytán nyakunra tehesse jármát az idegen hatalmi erőszak.

Perczel bünéhez hasonlót nem ismer a nemzetek története. Aki a nemzet választottja s akinek a törvényhozás rendjét és szabadságát kell megvédelmeznie mindenki ellen, a pártok bünrészesévé válik s tudatosan eltiporni szegődik kincsünket, mely szabadságaink legnagyobb biztosítója, a törvényhozás függetlenségét.

De mi megmaradunk az alkotmányos küzdelem mezején. Hívek a királyhoz s igaz, hű fiai nemzetünknek. Gonosztévők nem lehetnek királyunk hű tanácsosai s nemzetünk kormányzói. Mi békés uton az alkotmány korlátai közt törekszünk megvédelmezni a nemzet jogait. A nemzeti önérzet és saját becsületérzésünk sérelme nélkül minden pillanatban készen vagyunk a törvényhozási békére.

Ma eltávolítottuk a közhatalom szegődöttjeit.

Holnap katonai erőszak rohama

TÁRCZA.

Kellemetlen szomszédság.

Irta: P. Takáts Gábor.

Olvastam már novellát, mely a „kellemetlen szomszédság”-ról szólt. Ezen körülmény nyilvánvalóvá teszi azon tényt, hogy ha létezik kellemetlen szomszédság, föltehető, hogy akad — talán még több — kellemetlen szomszédság is. — Én ugyan csak egyről tudok, illetve, amelyről a következő énekem zeng — prózában:

Nem tudom határozottan megmondani, hogy valóban szomszédnak lehet-e nevezni azt, aki az én lakásom alatt, vagy fölött lakik. Én ugyan úgy okoskodom, hogy ha ellenzőleg állana a dolog, akkor itt a fővárosban egy ház a hány emeletből áll, annyi utcát képezne, mely esetben a szomszédságról szó sem lehetne. Minthogy pedig az utca — akarom mondani a lépcsőház egy, — ennellögvén az én axiómámnak is helyesnek kell lennie.

Külömben megerősíti ezt azon körülmény is, hogy Halmay Béla tanár ur garzon lakása az első emeleten lévén, sokkal alaposabb tudomást nyert a második emeleti, fölött lakó szomszédjának létezéséről mintha falusi rendszer szerint akár jobbról, akár balról lakott volna, hol ezen körülményes állapotot a szélfúvás szokta változtatossá tenni — miként a harangszót.

Hogy miféle népség az odafönn, azt a tanár ur persze nem tudta. De, hogy több

személyből áll, azt abból gyanítá, hogy lépteknek zaja változatos volt; tudvalevő dolog, hogy egyik embernek könnyebb, másiknak nehezkesebb járása van. Meg azzal is hamarosan tisztába jött, hogy csak a legközelebbi negyedben költözhettek oda, mivel azelőtt csendes, nyugalmasnak érzé lakását már évek óta.

Pár hét óta azonban mindennek vége szakadt. Kora reggeltől késő estig alig hallott egyebet, mint variációk léptek zaját, ugyanilyen hangok moráját, — közben vig kacaját — és — ami leginkább alterálta a tudós tanárt — erős zongora játékot. Mintha csak folyton Wagner uvertürt játszott volna.

Ha rendes szokása szerint könyveibe akart mélyedni, vagy pedagógiai értekezletet írni, gondolatai zavaros chaoszá váltak felső szomszédainak zajától, — és ilyenkor idegesen pattant fel helyéről s szigorú pillantásokat vetve szobájának menyezetére — miként ha a rendetlen diákok feddé — haragos mormolással, kemény léptekkel járt kelt szobájában.

— Kiállhatatlan népség! — fakadt ki végre.

Majd vette kalapját, botját és távozott hazulról.

Nem is tért vissza előbb délután egy-két óránál, — a megszokott ebédutáni álmra.

Szobájába lépve, szinte megkönnyebbült a kelemes csendtől, mely fogadta. E percben

feledni látszott előbbi hevességét és nyugodtan hajtá le fejét a kerevet karpárnájára.

Már Morpheus karjaiban ringatá magát, midőn egyszerre felhangzott az ismert zongorahang és közbe néhány ütemes, de dörgedelmes puffanás.

No, még éppen ez hiányzott.

Halmay hangos szitkozódással ugrott fel helyéről és heves léptekkel ment ki a folyosóra, honnan fölmentette az udvaron álló ház mestert. Meg is várta az előszoba ajtajában.

— Mondja ház mester, — szólt ingerülten a tanár, amint az előszoba ajtaját besukta, — ki lakik itt fölötttem az emeleten?

— Egy nyugalmazott ezredes.

— És ki zongorázik?

— Az ezredes idősebbik leánya.

— Hát több is van?

— Három leány, meg egy fiú, ki a színházi zenekarnál van alkalmazva.

— Talán a nagydobot szokta verni?

— Igen, — szólt elmosolyodva a ház mester, — hallom most is gyakorolja magát.

— No hát menjen ház mester és mondja meg nekik, hogy ne puffogjanak, ne klimperáljanak annyit; vagy vigyék más szobába zene instrumentumaikat. Külömben lehetetlen itt megmaradni. Ha így tart, még ma kiköltözködöm a lakásból.

A ház mester gondolkozó arczczal távozott.

— Bizonyosan most ért be a ház mester! — gondoló magára a tanár.

A ház mester csakugyan föl is ment

jöhet ránk. De akkor is teljesítjük kötelességünket. Erős fegyvereink vannak nekünk is. A fölséges király esküjébe s a nemzet örökké való erejébe vetett bizodalunk.

Isten óvja meg nagy veszélytől hazánkat, nemzetünket, királyunkat, alkotmányunkat.

Budapesten, 1904. évi december hó 13-án.

A szövetkezett ellenzék vezérő-bizottsága.

A nemzeti lobogó diadala Barsvármegyében.

Kitűzték a vármegyeház kupolájára a magyar nemzeti lobogót.

Barsvármegye önkormányzati testülete e zászló alatt fogja a haza szent szabadsága iránt tartozó kötelességét teljesíteni.

Mert hogy az ország oly válságos időket él, melyben minden magyar embernek ismernie kell, ismerni és teljesíteni azt a kötelességet, amit kinek-kinek őszinte hazafiúi meggyőződése parancsol, azt megtagadni annyit jelentene ma, mint elárulni a hazát.

Ettől a szörnyű gondolattól pedig Barsvármegye törvényhatóságibizottságakétségtelenül visszaundorodik és ha visszaundorodik, akkor kell, hogy a mai évnegyedes közgyűlés tárgysorozatából ne hiányozzék annak a kérdésnek a megvitatása, hogy milyen álláspontot kell Barsvármegye közönségének képviselnie akkor, ha arról van szó, hogy az ország kormányzását jó kezekben látjuk-e letéve annak daczára, hogy a nemzeti akarat megnyilatkozása az erőszak legelfajultabb nemével van megfertőztetve.

Nem a jog, de az erőszak uralodik e hazán. Azt kell e vármegye önkormányzati testületének a mai közgyűlésen eldöntenie, vajjon Magyarországon a jog, a törvény, az alkotmányos szabadság legyen-e a haza igaz fogalmának hármastartalma, — avagy pedig az erőszak, az önkény és a szolgálalkütség. Ez a kérdés — válasszatok.

Félrevezeti a nemzetet, ki a kérdést másképp állítja fel. Aki bizalmat követel az erőszaknak, segítséget a szolgálalküséghez, támogatást az önkényhez és mégis a haza szent ügyének jelszavát hirdeti, az merényletet intéz a józan ítélőképesség ellen, az meghamisítja az örök igazság mérlegét.

Nyilatkozzék meg hát a vármegye törvényhatósági bizottsága. — Legyen ez a nyilatkozat hű tükrök a bizottság igaz meggyőződésének. Legyen az a nyilatkozat olyan, hogy a vármegye közönsége lelkiületében ne támadjon soha kétség a tekintetben, hogy kik az ő nevében vannak hivatva az ország sorsát irányítani, azokat nem a meggyőződés vezérelte, de vagy az érdekek, vagy a gyáva megalázkodás.

A közérkölesök romlott levegőjében könnyen rothadásnak indul a legegészségesebb szervezet is. Magyarországon szórványosan mutatkoznak már ennek a jelei. Méltán aggódik tehát a vármegye közönsége, hogy e pusztító járvány netán már Barsvármegye légkörét is hatalmába ejtette.

Mutassa meg a megye közönségének képvisellete hogy az aggodalomra ok nem volt, — mutassa meg a vármegye törvényhatósági bizottsága, hogy aggodalomra a

jövőben sem fog soha okot szolgáltatni.

Barsvármegye mai közgyűlésének nyilatkozata országos jelentőséget fog nyerni. Hol egykoron oly féltékenyen őrizték a magyar nemzet legdrágább kincsét: az ország alkotmányát, — az a Barsvármegye csak lelkesítő nemes példát nyújthat az ország többi önkormányzatainak.

Hogy miképp kell egyhanguan és kivétel nélkül a tiltakozás megszire dörgő szavát hallatni, ha az ország alkotmánya ellen durva erőszak emelt szentségtörő kezét, azt Barsvármegye mai közgyűlése van hivatva megmutatni.

A hármastiszti nemzeti lobogó diadalát hirdesse Barsvármegye törvényhatósági bizottságának mai nyilatkozata.

Végszükség a politikában.

Alig telt egy nap is a hirhedt november 18-iki képviselőházi ülés óta, hogy Magyarország miniszterelnöke valahol, s mindig nyilvánosan, ne tartott volna védőbeszédet a szerinte „csupán a formák megszegése” miatt emelt vádat mentegetendő, mert maga bevallja, hogy meg nem engedett eselekményt követett el, — amely fölött ítélletet kell hoznia az országnak.

Lehetetlen a miniszterelnök ur védelmének minden egyes részletére bővebben is kiterjeszkedni, de nem is szükséges, mert mind az amit ő védelmére felhozott, tulajdonképp nem egyéb, mint cifra, üres, tartalom nélküli phrásis. Csupán egyetlenegy körülmény az, amely fölött mégis érdemes bírálatot gyakorolni.

A miniszterelnök ur ugyanis a formák megszegését a parancsoló végszükséggel is mentegeti. Ha csakugyan a végszükség veszélye forgott fenn, — akkor nagyon bajos volna kitérni az elől, hogy ily esetekben a formák megszegése miatt meg ne adassék a felmentés. A salus rei publicae suprema lex elve minden időkből megdönthetetlen és ha valamikor indokolt az, hogy a cél szentesíti az eszközöket,

és egyenesen a zeneszobába lépve, szószereint adta át az alsó lakó üzenetét.

— Hallod Jenő, klimperolásnak mondja Wagner és Erkel zenejét! — szolt elszörnyűködve a kisasszony bátyjához.

— Ki az az ur? Kérdé Jenő a házmesterhez fordulva.

— Egy tanár, felelé a kérdett, — igen csendes, jó ember, már három éve lakik itt.

— Fialat, vagy öreg? kérdé pajzán mosolylyal a leány.

— Ó, még elég fiatal, alig 36 éves.

— És már is olyan zsembés, marózus és ellenszenves a zene iránt?

— Mint a féle tanár, aki csak bogarainak él és folyton a könyveket bujja, rágja, akár a moly, — veté oda némi boszszankodással a fiatal ember.

— Különben pedig semmi közünk egymáshoz, tévé hozzá legott. Mi nem fogadjuk el senki illetlen üzenetét. A saját lakásán tehet mindenki, amit akar. Itt különben sem lett kikötve, hogy hangszerezen játszani nem szabad. — Ez esetben be sem költöztünk volna. Érti házmester? Megmondhatja válaszukat a tanár urnak.

A házmester meghajtá magát és szótlanul távozott.

Hanem ezuttal eszébe sem volt a tanárhoz menni. Ó bizony nem vesziti össze a ház lakóit egymással, — gondolá. Szerinte a tanárnak is igaza volt, meg az ezredes fiának is. Ilyen esetben hogyan bíráskodhassék egy szegény házmester? . . .

— Mit gondolsz Jenő, — szolt a lány

bátyjához a mint magukra maradtak, — talán engedhethéne valamelyest a tanárnak, Végre is nem egészen méltatlan a boszszankodásra, ha az ő szakmája csendes nyugodtságot igényel.

— Ugyan Irma, hát ismerjük mi őt?

— Nem, de mégis . . . ne mondja, hogy miveletlen népség vagyunk, kik nem ismernek kiméletet.

Ezzel lecsukva a zongora födelét, föl-kelt helyéről.

Jenő szótlan boszszankodással ütött a nagydobra — csak úgy kotta nélkül — és ő is elhagyta a szobát.

E napon nem folytatták a zenepróbát.

A tanár pedig azon meggyőződésre jutott, hogy a házmester által közvetített fellépése megtette a kívánt hatást.

Hanem bizony másnap reggel újra kezdődött a kedves mulatság, mire Halmay tanárnak minden hajaszála az égfelé meredt boszszankodásában.

Ezuttal már azért mérgeledött leginkább, hogy mért nem hureztolták át másik szobába azokat az ördögös hangszereket, ha már hivatásukban áll azoknak gyakorlása.

Ujra nem volt nyugta a lakásán. Bár reggel kilenc órától tíznegyig tartott a tanórája az iskolában, nyolcz órakor már elhagyta lakását, egész délelőtt azon törvén fejét, hogy mivel boszszanthatná ő is viszont felső szomszédjait.

Szokása ellenére még délután két órakor is az utezán járt minden czél nélkül.

E közben egy hangszerkirakatra pillantva, legott megállott. Fanatikus ötlete támadt. Belépett az üzletbe.

Mintegy negyedóra elteltével arczán diadalmosolylyal lépdelt hazafelé, hóna alatt nagy csomagot szorongatva.

Amint lakására ért, a csomagot asztalára téve, gondosan felbontá és csakhamar láthatóvá lett egy sárgafényű, teljesen felszerelt — tuczat — hegedű.

A felső lakóknál minden csendes volt. Halmay hanyagul veté magát a kerevetre, mint aki jól végezte dolgát és mosolyogva szemlélte uj és — legelső hangszerét. Ezuttal nem volt kedve buvázkodni sem déli álmra hajtani le fejét.

Feszült kíváncsisággal leste a pilanatot, melyben önként fölvetett funkciója kezdetét veendi, nemkülömben annak abszolút hatását és eredményét.

A mint kevés vártatva megszólaltak odafent a zongora akkordjai, a tanár gépiesen kelt föl helyéről, a hegedű kezébe véve és fogait összeszorítva keményen nyomta rá a vonót annak kifeszített húrjaira s így többször végig huzta rajta.

Elképzelhető — vagy tán el sem képzelhető — minő hangokat esalt ki a szárazfából amugy is gyakorlatlan keze.

Azok a hangok vagy ötven százalékkal voltak fülsértőbbek a kövel jól meg rakott kenetlen kocsikereknek nyekergésénél.

De nem is téveszté el hatását ott, a hova szánva volt. Néhány percz mulva néma lett odafent a zongora és a nagydob.

ugy kétségtelenül legindokoltabb akkor, ha a hazát kell megmenteni a végveszélytől.

Csakis ez lehetne az egyetlen mentése annak a forma szegésnek, — amely azonban a maga igaz nevén durva erőszak az ország legeminensebb alapjogain, tehát magán az alkotmányon. Semmi más indok elfogadható mentségül nem szolgálhat, — minden más indok a logika, a józan ész ellen intézett újabb és újabb durva erőszak, ámitása, csuf félrevezetése a közvéleménynek.

Tisza István gróf sokkal tapasztaltabb, sokkal nagyobb tudással és tehetséggel megáldott politikus, semhogya ő maga is ne érezne, ne volna róla meggyőződve, hogy ez így van, — nem is mulasztotta el tehát védelmére ezt is felhozni.

A nemzet azonban ezt a védelmet nem fogadhatja el, — mert nem igaz, hogy a haza veszélybe jutott. Még csak az sem igaz, hogy veszélyben forgott volna, annál kevésbbé, hogy végveszélyben. Semmiféle veszélyről sem lehetett szó. Legfeljebb arról lehetett szó, hogy Tisza István gróf vaskeze nem érvényesülhetett volna a maga durvaságában. A parlamentáris must senki sem támadta meg. Hogy a miniszterelnökhöz a magyar hazafias ellenzéknek bizalma nem volt és véleményét szabadon merete nyilvánítani, az nem megtámadása a parlamentáris musnak. Hogy az ugrai üzenetnek nem akart felülni a magyar hazafias ellenzék, mert oly rémes árnyéka volt a miniszterelnök tervének, amitől a hazáért aggódó lelkeknek el kellett rettenniök, — még akkor sem megtámadása a parlamentáris musnak, ha való igaz volna is, hogy extrém fegyverekhez nyult.

Egyáltalában a miniszterelnök ur kormányzásának ideje alatt semmiféle ok sem merült fel arra nézve, hogy a nemzet a magyar hazafias ellenzék taktikáját a legtovábbi vonatkozásában is elítélte volna.

De hát van-e vajjon az azelőtti időkből ok a veszedelem megállapíthatásához?

Azért volt veszedelmes az ellenzéknek magatartása, mert az országnak tulterhelését megakadályozta, — mert a hadvezetőség tulkapásai ellenében megvédelmezte az országot?

Avagy azért vala veszélyes az ellenzék magatartása, mert a nemzeti jogokat követelte és mert e mind örökké nemes

harezból egynemely nemzeti jognak a megvalósulása került ki győztesen?

Nem és nem. Tisztán látja ez a nemzet, hogy mi a célja a kormánynak. Tisztán látja ez a nemzet, hogy lehetetlenné akarják tenni a küzdelmet arra nézve, hogy nemzeti jogainkat kivívassuk. El akarják némitani a nemzetet. Néma gyermeknek az anyja sem érti meg a szavát.

Az egységes birodalom álmodói nem akarják meghallani a magyar nemzet szavát, de ezt csak úgy lehet elérni, ha megfosztják őt a szőlásszabadságtól, ha megfosztják őt az ellentállás fegyverétől.

Szajhősök lettek a kormány előtt, akik a nemzet alkotmányát, szabadságát, függetlenségét védelmezik 50 esztendő óta. Szajhősök lettek a kormány előtt, akiknek az önzetlen munkássága szerezte meg csak a közeli napokban is azt, hogy a nemzet régi vágyai teljesüljenek.

Büszkék lehetnek e szajhősök a kormány czimezésére. Büszke a nemzet is, hogy ilyen „szajhősei” vannak, mert amíg ilyen szajhősei lesznek, nem kell Magyarország jövőjét féltetni.

Végzésükbe csak most jutott az ország. A kormány bünös, a kormány vétke keze juttatta bele. A magyar ellenzék ismerni fogja kötelességét, hogy a haza sorsát a végveszélyben is megtudja védelmezni.

Allja e nemzet a harezot, melyet saját miniszterelnöke üzent meg neki és nincs, ki kételkednék a haza szent győzelmében.

Nehéz küzdelme lesz a nemzetnek — s amíg teljes győzelemre jut a nemzeti ügy — talán sok megpróbáltatáson kell keresztülmennie a nemzetnek, ámde most félre kell tenni minden kishitűséget. Csak előre! biztos a győzelem. Most van itt az ideje, hogy a nemzet erejét és hatalmát megmutassa.

Felekezetek helyzete Barsban.

El kell ismerni mindenkinek, miként megyénkben általánosságban véve a hitfelekezetek között fennálló béke örvendetes jelei kétségbe nem vonhatók.

Vármegeyünk magyar lakossága a 17. és 18-ik századok nemzetirtó törekvéseihez sem volt megkapható; mert a magyar lakosságot az említett századok gyászos eseményei közepette is a keresztény vallás

legszebb tana, a felebaráti szeretet és az ebből folyó türelem, elnézés és köteles tisztelet uralta s uralja ma is. Ekként a nagyobb tömegben együtt lakó, bár különböző felekezeti magyarság körében a felekezeti surlódás, egyiknek a másik elnyomására irányított törekvésnek, semmi nyoma.

A tótság közé szórványosan beékelt más felekezetiük között sem mutatkozik nyílt felekezeti villongás, hanem itt már megkísérik a törvény megkerülésével a többségben levő hitfelekezeti tagok saját egyházi terheiket a velük kisebbségben lakó nagy birtokos, más hitfelekezetiükre minden alkalom adtán áthárítani. A nemzetiségek körében lappangva terjedő törekvések értelmében ez által is tehetetlenné, vagy nehezzé teszik maguk között másvallásu magyar embernek a birtokszerzést vagy a megmaradhatást.

Sajnálni lehet, hogy ezen jogtalan irányzatokban közhatalóságaink egyesei által támogatásban is részesítetnek.

Ezt a vádat konkrét esetekkel tartozom bizonyítani. — A múlt század elejétől az abszolút korszakon át minden volt hatóság éberrel felügyelt arra, hogy a felekezetek kiadásai a politikai község kiadásaitól elkülönítve ne kezeltesse — ma azonban sűrűn jelentkeznek esetek, hogy egyes de kizárólag róm. kath. lelkészek kiegésznek hiveikkel és az eddig csakis ezektől természetben nyert javadalmazást pénzértékre változtatják át és az így keletkezett összeget a politikai község felveszi saját költségvetésébe és azon költségvetéseket az alispán javaslatára a vármegye törvényhatósági bizottsága minden esetben jóváhagyja.

Mint hogy a politikai község jóváhagyott költség vezetése alapján kivetendő pótdóhoz a község minden lakosa hozzájárulni köteles, így kerülettik meg a törvény és a róm. kath. egyház terheire soha sem járult más felekezetiükre így hatósági támogatás mellett hárít tatik át a tőlük idegen egyház terhe.

Megtörtént Füßsön, Rendvén és számtalan más helyen, hogy a felekezeti kiadások ezer és ezer koronában vannak felvéve a község költségvetésébe, ezen költségvetésekben foglalt egyházi teher közgyűlési jóváhagyás mellett, teljesen törvénytelenül bár, de áthárul az ugyanott lakó más vallásu birtokos vagy iparos lakóstársakra is.

Halmay ezután szintén félbehagyta intrikus játékát és újra megjelent ajkán amaz elégedett mosoly. Azonban a hegedűt még kezében tartva várt tovább.

Mint hogy pedig a játékát ezuttal nem folytatták odafent, nyugodtan ült le dolgozó asztalához.

És így valahányszor amazok játszani kezdtek, — ha odahaza volt, legott ő is alkalmazásába vette módszerét, mindannyiszor fényes eredménnyel.

— Nagyszerű ötlet volt tőlem! — mondá jókedvűen. Majd elvállik melyőnk unja meg előbb egymás zeneprodukezióit.

II.

Pontban 10 óra volt délelőtt, midőn a vonat berobogott a ruczaháti pályaudvarra.

Halmay tanár legott kiszállva egy másod osztályu coupéból, látta, hogy sokan érkeztek a vonattal. Hintós kocsik is szép számmal volt jelen, az érkezőkre várva.

— Ugy látszik, mi valamennyien egy czél felé törekszünk, — gondola magában és sietett fölkeresni a reá várakozó kocsit.

Alig negyed óra alatt czélnál volt.

— Servus Béla! kiált egy fiatal ember, amint a hintó a kastély előcsarnokában megállott.

— Üdvözöllek Ferikém! viszonzá a tanár könnyedén leugorva a kocsiról.

Melegen ölelték meg egymást.

— Szép tőled, hogy eljöttél.

— Nem tartottam illőnek visszautasítani meghívásodat, habár hivatásom már

is nagyon lekötve tart. Azonban örömmel jövök, hogy személyesen tolmácsoljam szerezene kívánataimat a mai örömnaphoz. Hány órákor lesz esküvőtök?

— Délután négykor.

— Ezzel Feri bevezeté vendégét és tanulókorai kebelbarátját szobájába.

Délután négy órákor megtörténvén a fényes esküvő, a násznép díszes bevonulást tartott a fiatal férj szép falusi kastélyába.

Itt aztán nemsokára kezdetét vették a kölesönös bemutatkozások, akiket még illett.

Varjas Feri karonfogva Halmayt, egy csinos, szép arczu fiatal leányhoz vezette, bemutatván:

— Hernaljai Anna kisasszony, menyasszonyom unokanővére . . .

Halmay néhány szót váltva „uj ismerősnőjével, tovább mentek.

— Te Feri, — szól egyszer a tanár, amint távollabbról ismét Irmára pillantott, — nekem az első pillanatra nagyon megtetszett kedves nőd unokanővére.

— Ez talán első eset? kérdé Feri mosolyogva.

— Hát tudod — az ember csak ember . . . no felelé némi elfogultsággal.

— És ez helyén is van így. Szabad folyást kell engedni a természet kívánalmainak. Aki ezt ellensúlyozni akarja, szerintem az a legszerencsétlenebb pessimista.

Halmay egyedül maradván, addig jöttment a díszes társaság között, mignem azon vette magát észre, hogy Irma előtt áll.

A szép leány gondolván, hogy a tanár egyenesen hozzá igyekezett, szende, barátságos mosolylyal fogadta.

A fiatal tanár legott illendő bocsánatot kérve, mellette foglalt helyet. Majd társalgást kezdtek egymással, előbb csak, amolyan látszólagos, feszült udvariassággal, mint új ismerősökhöz illő, mely állapot azonban nagyon hasonlít ama finom töltött czukorkához, melynek külseje merev szilárdságot mutat, míg belől olvadékonyan lágy a kellemesízű czokoládé.

Egyszerre egy öreg, de katonás tartásu uri ember állt meg előttük.

— Édes apám . . . szólta Irma a tanárra. majd az öreg urra teniktve.

— Hernaljay Tivadar, nyugalmazott ezredes vagyok, — viszonzá és melegen szorítá meg a tanár jobbát.

Halmay önkéntelenül megrendült és hangja bizonyos rezgésbe ment át, amint viszont megnevezte magát.

Pár rövid szóváltás után az ezredes tovább ment.

— Ne vegye szerénységnek kérdésemet, — szólta ezután a tanár a leányhoz fordulva, — Nem Budapestben laknak Nagysádtok?

— De igen, — Borz-uteza 12., második emelet.

A tanár legott tisztába jött kritikus helyzetével, mely most teljesen zavarba hozta.

— E szerint első és legfőbb köteles-

Már most vegyük ezen cselekmények igazságtalan, méltánytalan voltát példák-
kal megvilágítva.

Van egy községben három, négy szat-
tós, kiknek megélhetése az abszolút vise-
lendő állami stb. terhekkel már eléggé
megvan nehezítve; ezen fölül saját egyházi
terhek is elég súlyosak — az említett fe-
lekezeti kiadásoknak a községi költségve-
tésekben történt bevételeivel a község ezen
lakosaira is erőszakkal tolatik át a tőlük ide-
gen egyház terheire a köteles hozzájárulás.

Egy más példa: ugyanazon vallásu
földbirtokos lakik egy községben a volt ur-
béresekkal, ez a földesur földdel, épületek-
kel ellátta a parochust, ellátván őt a
megélhetéséhez minden szükségességekkel, a
községben lakó hívek külön egyezség mel-
lett járultak a papi javadalomhoz, — most
a hívek megegyeznek a lelkészrel és ösz-
szes általuk viselt terheket pénzre változ-
tatják át és felveszik ezt az ügyet a költ-
ségvetésbe. — Ugyan kérem helyese-e az,
hogy akaratán, hozzájárulásán kívül ez a
földbirtokos, ki a községi adónak 90%-át
viseli, kizárólag a község volt urbéresei
által viselni tartozott adók hozzájárulásá-
hoz, hatalmi erővel kényszerítessék.

Felhozok még egy példát! Lakik egy
községben nem római kath. lakos, kinek a
takarékpénztárban elhelyezve levő tőle
után vagy állami, vagy községi, vagy egy-
házi terhet nem kell viselnie — de jószí-
vúsága oda vezeti, hogy a község eladósod-
ott lakosságát az uzsora kamattól meg-
mentse, amiért is lakótársainak 200.000
koronát 4%-ra ad kölcsön. — Helyes és
megengedhető-e, hogy ezen tőkepénzes a
törvényesen kivetendő tőkekamat adó ez
uton viselendő községi pótdadója mellett a
községi pótdók sorába becsémpézett fe-
lekezeti adók viselésére köteleztessék? Nem
hiszem, hogy jőzön gondolkozással bíró és
felekezeti elfogultságtól ment ember ilye-
nekre igent mondjon.

Igaz, visszaélésekért a jogaiban meg-
támadott jogorvoslattal élhet, ámde aki ezek
és ilyenek ellen felszólal, kiteszi magát a ha-
tóság neheziteléseinek és — bár helytelenül
— a felekezeti béke megbontójának bélyege
lesz rásütve; tehát inkább tűr, mintsem a
védelemmel kapcsolt kiadások és esetleges
nagyobb üldözésnek kitegye magát.

Mi ugy véljük, a közhatóság nem arra
van, hogy az ilyen visszaéléseket helyeslése
által terjessze, hanem arra van, hogy ne

engedje megkerülni a törvényt és a más
felekezetek jogainak is tiszteletet szerez-
zen, felekezeti elfogultságból, se közvetle-
nül, se más által ne engedje elnyomni a
a gyengét, hanem minden egyes felekezet
jogát egyformán védve, ajánlja, mert a fe-
lekezetek között minden időben szükség
van arra, hogy békeség és megelégedett-
ség legyen. — Az élet küzdelme maga is
elég gyűlölséget teremt — nem szabad
ezt a felekezeti tere is átcsapni hagyni.
Z. J.

Tervek nem a megvalósulás felé.

Másfelé is megtörténik, hogy a tár-
sadalom mindenféle kísérletet tesz a tár-
sadalmi élet fejlesztése érdekében s bár
sok igyekezettel törekednek a kifizűzött ezé-
lokot megvalósítani, azok nem mindég
sikerülnek úgy, amiként terve voltak véve.

Aranyosmaróth társadalmának eddigelé
kevés szerencsése volt a kísérletezésekkel.
Pedig megvolna az aranyosmaróthi tár-
sadalomban a hajlam, sőt a tehetség is
a társadalmi életviszonyok tökéletesítése,
fejlesztése iránt, de hát hasztalan, nincs
szerencsénk, a balsors üldöz bennünket s
szégyenkezve kell bevallanunk, hogy a
legszebb tervek egymás után buknak el s
illetve egymás után távolodnak el mind
messzebb és messzebb a megvalósulástól.

Hogy ezen állításunkat bebizonyítsuk,
— nem kell valami nagyon vissza nyulni
a történelem multjába, — bizonyítékaink
vannak a legutóbbi néhány esztendőből
is, amelyek egynemelyikének a felsorolása
korántsem fog ártani, mert legalább al-
kalmas szolgáltatunk az illetékes factorok-
nak arra nézve, hogy visszaemlékezzenek
azokra a szép tervekre és hátha lehet még
belőlük valami.

Tele tudóval hallottuk hirdetni az in-
telligencia, a helybeli szellemi arisztok-
rácia néhány mindenkép vezetésre törő,
— ha nem is képes, — bajnokától, hogy
Aranyosmaróthon irodalmi kört kellene lé-
tesíteni. Az indokokat ugyan már nem
hirdették olyan nagyon tele tudóval és
nincs kizárva, hogy talán azért is nem lett
belőle semmi — de meg kell vallanunk,
hogy ha nem is épen nélkülözhetetlen
Aranyosmaróthon valamely irodalmi kör-
nek a létezése, az bizonyos, hogy inkább
használna, mint ártana. A tervelők bizo-
nyára maguk sem gondoltak más egyebet

vele, mint azt, hogy legyen a helybeli in-
telligenciának időszakonként olyan össze-
jövetele, amelyen kölcsönös oktatás czél-
jából eszmecserét válthatnak. Természetes-
sen, nem holmi falusi tréceselésre kell gon-
dolnunk, hanem igenis arra, hogy kiki te-
hetségének megfelelőleg működjék közre,
vagy úgy, hogy a saját szellemi termékeit
közli a többiekkel, vagy úgy, hogy tapasztalatairól,
tanulmányairól tart előadást stb.
stb. Nos mi azon a véleményen vagyunk,
hogy kár ezt a tervet elejteni. Nagyon
sok szolgálatot tenne a társadalomnak egy
ilyen egyesülés. Közelebb hozna bennün-
ket egymáshoz. Szellemi tökéletesedés, szel-
lemi fejlődés képes csak az emberek kö-
zötti nagy ellentéteket kiegyenlíteni, és
Aranyosmaróthon van mit kiegyenlíteni.

A mi nézetünk szerint a helybeli in-
telligenciának a jelzett tevékenységet nem
csak a fenti okból kellene kifejtenie, ha-
nem még azért is, mert az u. n. polgárság, —
értvén alatta az iparos és kereskedő osz-
tályt, — teljesen el van különítve, ki van
közösítő köréből és így ezen osztálynak
a művelődése teljesen a napi lapokra van
hagyatva, ami pedig annál kevésbé ele-
gendő, — mert Aranyosmaróthon még a
magyarosítás magasztos feladata sine a
szükségnek megfelelőleg megoldva. Valót-
lant állít és az igazat tudva elferdíti az,
aki azt meri mondani, hogy a helybeli
intelligencia bármikép is törekednék a
polgárság szellemi fejlődését előmozdítani.
Nálunk Aranyosmaróthon két nagy osz-
tályra vagyunk különülve, az egyik a ka-
szinóképes osztály, a másik: kaszinó nem
képes osztály. Amaz volna az intelligencia
zöme, emez a kevésbé intelligens többség.
Nem egészen van ugyanígy, mert az utóbbiak
között kétségtelenül van akárhány olyan
is, akinek szellemi előkelősége a kaszinó
akármelyik tagjával vetekedhetik, — ámde
nagyjában és egészében mégis megfelelő
az osztályozás.

Már most úgy kellene lenni, hogy a
kaszinóképes intelligencia a másik osztály
szellemi fejlődését előmozdítsa. Keresse
vele mindenütt az érintkezést, ne csak úgy,
hogy alkalom adtán vele mulat, — az
semmi, azzal csak rontja az erkölcsöket,
— hanem igenis úgy, hogy az ő egyesü-
lésükben részt vesz, — őket ott oktatja,
képezi, — őket ekkép bevonja az intelli-
gencia csoportjába. Egy ilyen irodalmi
egyesület határozottan nagyszerűen szol-

ségemnek tartom bocsánatot kérni nagy-
sádtól... szólt lángoló arczczal.

— Ugyan miért? — kérdé Irma cso-
dálkozva.

— A szomszédság miatt.

Irma egy pillanatra a tanárra szegzé
tekintetét, majd csengő kacaját hallott.

— Ah! Nő lám, mit nem mivel néha
a véletlen — helyesebben a Gondviselés!
Igazán most emlékszem vissza a szomszéd-
ságra, a mikor is csak annyit tudunk ha-
ragos szomszédainkról, hogy tanár.

— Sajnálom, hogy eme fölfedezés meg-
rontá ismeretségünket... felelé Halmay
lesütött fővel.

— Azt hiszi ön? — kérdé a leány
egy vizsga tekintettel.

— Talán nincs okom ezt hinni?

— Önnek legkevésbé, miután a bo-
csánatkérés jobban engem, illetve minket
illet, mint bosszuságának okozóit.

— Hiába állítanám az ellenkezőjét,
mivel elég kiméletlen valék az akkori föl-
háborodásomat nyilvánvalóvá tenni. Pedig
most szíves örömet adnám bocsánatomat,
ha ebből kifolyólag magam nem estem
volna ama hibába.

— Oh, higye el, én örömet hallgat-
tam játékát!

— Az Istenért... nagyság! Ne mond-
jon ilyent, mert igazán elsüvedek még
csak a gondolatától is, mely akkor meg-
vallom, örömmel tölté el önző lelkemet.

— Ne értsen félre, tanár ur, és örvend-

tem e felett, hogy ön megtalálta az esz-
közt, melylyel ön magának megnyugvást
és mintegy elégtételt szerzett és nem is
alaptalanul.

— Csak azt ne mondja kegyed, hogy
jogom volt hozzá.

— No, valamelyest. Hanem azért he-
gedülhetett volna ám egy kis érzéssel is!

— Pirulva vallom be kegyed előtt,
hogy akkor volt legelőször a kezemben a
hegedű.

— Akkor egy kis tanulás, gondosabb
gyakorlás föltétlenül szükséges lenne, mely
által még szép eredményt érhetne el.

— Én nagyság? Dehogyan veszem a ke-
zembe többet! Amint hazamegyek tüstént
a tűzre teszem azt az ócska alkotmányt.

— Igen, és vesz helyette egy jobbát,
ugy-e? Tegye meg az én kedvemért! Lássá
a zene csak emeli a lélek fonségét, neme-
síti annak érzelmeit.

Halmay a leány arczára tekintett, ki-
nek ábrándos kék szemei oly sokatmondó
hévvel függtek az övéen.

— Le vagyok győzve, nagyság...
kapitulálok! viszonzá kis szünet után. Csak
attól tartok, hogy az eredmény egyönkre
nézve sem lesz kielégítő. Mi tagadás benne
— biz én vén gyerek vagyok már ahhoz,
hogy valamit elejéről kezdjek.

— Ugyan menjen a vénségével! —
felelé a leány csintalan mosolylyal.

Harmadnapra már megtette Halmay
tanár első látogatását a második emeleten.
És ettől kezdve mindennapos vendég volt
az ezredeséknél.

A zongora és a nagydob teljesen ki-
békültek a hegedűvel... társul szegődtek
egymáshoz.

Tanárunk szépen haladt előre a hege-
dűjátékban. Hogy is ne, mikor olyan ked-
ves szép tanítója volt, mint Irma?!

Mond csak édes Béla, — szólt egy-
szer Irma tréfás mosolylyal, — hogyan is
megy az az első nóta? Majd én kísérlek a
zongorán.

Halmay erre komor arczot öltve le-
tette hegedűjét és helyette fogta kalapját.

— Ha te gunyolódol velem, akkor me-
gyek, mondá.

És komolyan ajtó felé tartott. Ámbár
lehet, hogy ezt csak amolyan — édesdacz-
ból tevé. Mert az ember lélekvilágában
ilyen is akad — olykor.

Irma erre gyorsan felszökött a zongora
mellől és mindkét karjával átfogva a ta-
nár nyakát, hevesen megesókolta annak
arczát.

— Haragszol?

— Nem.

És szent lett a béke.

Oh, hiszen a jegyesek között olyan
könnyen megy ez!...

gálhatná ezt a célt. Concrete javasolhatnók, hogy a létesülendő irodalmi összejövetelek nyilvánosak legyenek, azon mindenki megjelenhessen. De concrete javasolhatjuk azt is, hogy ha már egy irodalmi egyesület nem is alakul, az u. n. kaszinó osztály lépjen be az u. n. polgári és kereskedelmi osztály egyesületébe tömegesen, de azután járjanak is el oda, társalogjanak velük, rendezzenek részükre felolvasásokat, előadásokat stb. Így és csakis így tölti be hivatását az intelligens elem s csakis így van az ő életének értelme, mert az anyagi jólét biztosítása utáni törekvéssel egyáltalában nincs kiemelve az emberi eszményi hivatás — a vadállatok is törekcsenek anyagi jólétre.

Miután pedig már ennyire elkalandoztunk a bizonyítékkép felhozott első esetről — kénytelenek vagyunk másszorra halasztani a többi. Deegyet még megemlítünk és pedig a tornaegyletet. Ezt tekintjük másodsorban olyan tervnek, amelynek szintén meg kellett volna nem régiben valósulnia.

Határozottan nélkülözhetetlenül szükséges. Miért vesztették el kedvüket azok, akik felvetették az eszmét — nem tudódott ki. Csak nem egyenletlenség volt az oka?! Tény, hogy ma már senki sem beszél róla, holott mindenki belátja, hogy kellene és biztosak vagyunk abban, hogy mindenki ki venné belőle részét.

Hogy nem sikerült ennek dacára sem, nem lehet más az igaz oka, mint az, hogy exclusiv sport egyület akarhattak. Ez, a mai korszellemmel meg nem férő exclusivitásra irányuló törekvés sok egészséges intézményt ölt már meg még a csirájában. Akarjanak nem exclusiv sport egyület létesíteni, ki van zárva, hogy ne sikerüljön.

Sok óhajnak adtunk már kifejezést e lap hasábjain, de bár sikerülne mind és bár ránk czáfolna a valóság, — hogy ezen tervek is a megvalósulás felé járjanak.

Vámterület és politika.

A véletlen hozta magával, hogy néhány nappal azután, hogy a magyar kereskedők legnagyobb érdekképviselete, az O. M. K. E.-nek megbízásából az önálló vámterület feltétel nélkül szükségessége mellett lándzsát tör egy megjelent munka: a magyar gazdák országos képviselete, az O. M. G. E. szintén foglalkozik az önálló vámterület problémájával.

A két állásfoglalás között igen nagy az eltérés. Az O. M. K. E. alakuló közgyűlésén világosan kimondotta, hogy a magyar kereskedői kar Ausztiával való gazdasági viszonyunk rendezését az önálló vámterület alapján óhajtja. Az imént megjelent könyv is ennek az álláspontnak a folyománya. Ellenben az O. M. G. E. még mindig inkább a közös vámterület felé hajlik, abból a bevallott feltevésből, hogy a magyar mezőgazdák termékei az önálló vámterület felállításánál elvésztenék a reájuk nézve oly fontos osztrák fogyasztási piacot. Minthogy azonban a gazdák között mégis vannak sokan, akik az önálló vámterület hívei, az O. M. G. E. közgyűlése nyílt kérdésnek hagyja meg a gazdák ebbeli állásfoglalását. A határozatot, mely csak megkerülése, de nem megoldása a kontroverziának, vita előzte meg, melynek tenorját ismét csak az az elesélt érvelés adta meg, hogy a vámterület kérdése nem politika, hanem gazdasági szempontból vizsgálendő és hogy a gazdasági érdek inkább a közös vámterület felé visz.

A két ellentétes álláspont így egymás mellé állítva, igen jól megvilágítja egymást. A magyar kereskedői kar politikai meggyőződésre való tekintet nélkül az önálló vámterületet vallja gazdasági berendezkedésünk elengedhetetlen panaceájának, az agráriusok ellenben politikai hitvallásukhoz képest oszlanak meg a közös vámterület híveinek és elleneseinek egymással szembeálló két táborára. Ez ellentétes álláspontok szemügyrevételénél mindenképp előtte egy közkeletű hazugság ötlük a szemünkbe. Az t. i. mely a nemzeti eszmének, az ország önállásra való aspirációinak, az igaz magyar hazafiságnak teljességét a föld birtokához köti, amivel szemben az iparüzés és kereskedelem képviselői a kozmopolita és a nemzetre nézve megbízhatatlan elemet képezik. Mert, ha százszor is gazdasági kérdés az önálló vámterület problémája, annyi bizonyos, hogy szoros összefüggésben áll az önállóságunkra irányított törekvéseink egész komplexumával. A „hazafiatlan“ kereskedő tehát ezáltal inkább képviseli a magyarság érdekeit, mint az „ösmagyar“, „törzsökös“ gazdaközönség agrárius része. Szemére vetni a merkantilis köröknek, hogy csak a zsebérdeket, a gazdasági előnyt nézik, ellenben a nemzeti aspirációk iránt érzéketlenek, de ugyanakkor a nemzet egyik leghőbb óhajásával szemben a gazdasági érdekek parancsoló szavára hivatkozni, a saját állásfoglalásuk módszere. Kétszínű és rosszhiszemű. És ezzel szemben a magyar kereskedői kar így szól: óhajtom és sürgetem az önálló vámterületet, melyből bár eleinte bizonyosan lesz némi károm, de én elviselem ezt a kárt a nemzet jövője érdekében, melyet csak az önálló vámterület alapján látok biztosítva.

Halljuk uton-utfélen, hogy a vámterület kérdése nem politikai, hanem gazdasági kérdés; nem a hazafiság kérdése, hanem a hideg számításé. Ebből igazannyi, hogy az önálló vámterületet csak politikai megfontolásból akarni, vagy nem akarni helytelen, mert a döntő szót a gazdasági mérleglésnek kell megadni. De viszont el nem vitathatjuk az altruizmust és hazafiságot monopolizáló agráriusok, hogy az önzetlenebb és magyarabb álláspontot ebben a dologban a kereskedők foglalják el.

Közgazdaság.

Rothadt szőlő borát miképpen kell kezelni?

A rothadt szőlőből szűrt ihatatlan borhoz hektoliterenként 4—5 gramm vegytiszta eczetsavat keverünk és erősen kénezett hordóba mielőbb átfejtjük. Ily módon 15—20 nap alatt le fog tisztulni. Mihelyt a bor le tisztult, átfejtjük s ha kifogástalan jó ize van, hektoliterenként pár liternyi legfinomabb tisztá szeszszel (sprittel) feljavítjuk. Ha ellenben a bor ize nem javult volna meg, akkor a legezészerűbb, konyakfőzésre felhasználni.

H i r e k.

Egyházi kitüntetés. Ő Felsége a király Bende Imre nyitrai püspöknek — az egyház körül szerzett érdemei elismeréséül — a titkos tanácsosi méltóságot adományozta. — Bende püspök hosszú ideig áldásos működést fejtett ki a lelkipásztorkodás terén, mint nyitrai püspök pedig ritka áldozatkészséggel támogatott minden szép, nemes és hazafias célt. Aranymiséje alkalmából a király Ferencz-József rend nagykeresztjével tüntette ki; a pápa pedig 1900-ban pápai trónállóvá és római gróffá nevezte ki.

Személyi hír. Hazai Gyula kir. törvényszéki bíró a nyelvén keletkezett daganat gyógykezelésére végett Budapestre távozott. Adja Isten, mielőbb friss egészségben jöjjön vissza körünkbe.

Ágost. hitv. evang. Istentisztelet Aranyosmaróthon. Folyó hó 25-ikén karácsony I-ső ünnepén az állami elemi iskola szokott helyiségében evang. Istentisztelet lesz, melynek végeztével az Ur szent vacsorájának szentsége is ki fog szolgáltatni. Karácsony után a legközelebbi Istentisztelet újév napján lesz. Az Istentisztelet kezdete mindenkor délelőtt 11 órakor van.

Az ipar gyakorlása üzletvezetővel. A kereskedelemügyi minister legutóbbi határozata értelmében: engedélyhez kötött iparnak üzletvezető mellett való gyakorlása

is csak akkor engedhető, ha az engedélyt kérő személy mint szakszerűen képzett iparos önmaga is jogosult volna az illető ipart gyakorolni; azonban az ily iparoknak üzletvezető mellett való gyakorlása oly esetekben, amidőn az üzletvezető a főnök szakszerű képzettségének hiányát van hivatva pótolni, meg nem engedhető.

30 éves jubileum. A nyitrai kir. törvényszék december hó 8-án délelőtt 11 órakor az esküdbírószági főtárgyalási teremben kiskéri Bócz Antal nyitrai kir. törvényszéki irodatiszt és elnöki irodavezető harminczadik szolgálati évének betöltése alkalmából ünnepies teljes ülést tartott.

A mamelukok. Aranyosmaróth és Hizer község képviselőtestülete folyó hó 12-én hódoló bizalmat szavazott a Tisza kormányának. Csak az a kérdés, melyik a mamelukabb képviselőtestület, az aranyosmaróthi-e, vagy a hizeri. A kettő nagyon rokonszenvezik egymással, még valamikor egybe olvadnak, csupán szeretetből. Az aranyosmaróthi bizalom nyilvánításánál még az az egy vigasztaló van, hogy a képviselőtestületnek számban, valamint súlyban igen jelentékeny része tünnetőleg távol maradt a nevezetes gyűléstől; ami azonban másrészt annál kevésbé volt ez uttal helyén való, mert megvagyunk róla győződve, hogyha a gyűlésen megjelentek volna és befolyásukat érvényesítik, — nincs a világnak az az embere, aki az aranyosmaróthi képviselőtestületben többséget tudott volna szerezni a kifejezett bizalomnak, amire egyébként Aranyosmaróthon senki sem büszke.

A lévai népgyűlés. Ezekre menő tömeg tartott folyó hó 10-én népgyűlést Léván, amelyen Levatic Gusztáv lévai tekintélyes ügyvéd elnökölt, akinek indítványára egyhangu lelkesedéssel fogadták el azt az indítványt, hogy a képviselőház november 18-iki ülésén elkövetett erőszakosságot a legnagyobb mértékben elítéli. A népgyűlésen Bándy Endre, a lévai független polgárok egyik legkiválóbb tagja tartott még tüzes szónoklatot. Társasébéd követte az ünnepélyt.

Állandó háziipari kiállítás. A földmívelésügyi minister a tavasz folyamán állandó mintaárúkiállítást rendez a mezőgazdasági muzeum helyiségében, a gazdasági háziipar cikkeiből. A minister felszólítást intézett a kamarákhoz, hogy a kerületükben termelt összes gazdasági háziipari cikkekből küldjenek egy-egy mintát a muzeum címére. A gazdasági háziipari foglalkozás közé sorozták mindazon munkákat, melyek a gazdasági munkások téli foglalkozását képezik. Így kosár, szalma, gyékény, sásfonás, seprükötés, faragómunkák, nád és gyékényszövés stb. Ezen munkákból készült tárgyak nagy keresletnek örvendenek, amit legfényesebben mutat az, hogy a múlt évben ezen tárgyakból Ausztria és vámkülföldről több mint 7 millió korona értéket tett a behozatalunk.

A békéltető bizottságok jellege. A kereskedelemügyi minister az igazságügyi ministerrel egyetértőleg kimondotta, hogy az 1884. évi XVII. t.-cz. 163. §-a értelmében alakított sztrájk békéltető bizottságban, miután annak hatósági jellege nincs, hatósági ismérvekkel bíró teendőket nem teljesít, sőt az előtt tulajdonképeni tárgyalás sem folyik, hanem a bizottság tagjai mint az érdekeltek megbízottai szerepelnek, az ügyvédi rendtartás 38. §-ában foglalt rendelkezés az említett békéltető bizottságokra ki nem terjeszthető.

Fizetési halasztások adóhátralékokra. A pénzügyminister halasztást adott annak idején az ex-lex idején támadt adóhátralékok befizetésére. A kitűzött határidők lejárván, a pénzügyminister most újabb rendelkezést bocsátott ki, melyben a következő újabb kedvezményt engedélyezi mindazoknak, kiknek évi adója a 100 koronát meg nem haladja és az ex-lex idejéből származó hátralékuk befizetésére adandó halasztásért az eredetileg kitűzött határidő alatt nem folyamodtak, tekintettel a folyó évi rossz

termésre, 1905. szeptember hó végéig fizetési halasztást nyerhetnek, ha az iránt az illetékes pénzügyigazgatóság útján legkésőbb folyó hó végéig folyamodnak.

Világi tanácsbíró választás. A barsi ev. ref. egyházmegye világi tanácsbíró választásra pótszavazást rendelt el, mivel abszolút többséget az első szavazás alkalmából csak Konkoly Thege Sándor országgyűlési képviselő nyert. A két legtöbb szavazatot nyert jelölt közül az újból megejtett szavazáson Dr. Kersék János lévai ügyvéd került ki győztesen.

Baromfitenyésztőket képező női munkás iskola. Tallián földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy Gödöllőn a központi baromfitenyésztő telepen nők számára egy éves kurzust rendeztet. Helyiség hiánya miatt egyelőre csak az államköltséges helyek töltenek be és a telepen internátus lesz. A kurzus eddig férfiak részére rendeztetett, az új szervezeti szabályok szerint kizárólag nők számára tartják fenn, mert a miniszter a nők keze ügyébe jobban eső gazdálkodási ágat tisztán nők foglalkoztatása mellett kívánja fejleszteni.

Orvosi kitünőségek egyhangú véleménye az, hogy a Zoltán-féle csukamájolaj, melynek rossz szaga, íze nincsen, a gyermekek legjobb erősítő és tápszere, miért is ajánlatos ezt is számításba venni a ragályos betegségek elleni védekezésnél. Üvegeje 2 kor. a készítő Zoltán B. győgytárában Budapest és a helybeli gyógyszer-tárakban.

Kávéház vagy vendéglő szaporodás? Nem tudjuk, örülünk-e, vagy busuljunk-e, ha arról van szó hogy Aranyosmaróthon a kávéházak, vagy vendéglők száma szaporodik. Még nem egész bizonyos, de egy vidéki laptársunk hirdetései között arról értesülünk, hogy valaki kávéháznak, vagy vendéglőnek kínálja a házát.

Osztrák-magyar gyufakartel. Már közöltük, hogy az osztrák gyufatröszt és pár magyar gyufagyár kartelbe léptek egymással, amelynek kapcsán kontingentáltak termelésüket és központi eladási irodát nyitottak. Miként az osztrák gyufagyárak központi eladási irodáját Bécsben az osztrák Ländlerbank, úgy a magyar eladási irodát a Pesti magyar kereskedelmi bank vette át kezelés végett. Csakhogy, míg az osztrák kartelben minden jelentékeny osztrák gyufagyár bent van, addig a magyar gyufakartel nagyon is hézagos. csak a „Solo“ gyufa- és fénymázgyárak részvénytársaság (Bécs), a „Vesuvius“ magyar gyufagyár részvénytársaság (ezelőtt Neubaue K. és fia, Győr), az Unió gyufagyár részvénytársaság (Budafok) és a Temesvári gyufa, kocsikenő és vegyetechnikai gyár részvénytársaság van benne, olyan jelentékeny gyárak pedig, mint a kolozsvári, eszéki, szegedi, erzsébetfalvai, hiányzanak belőle.

A gyümölcsfatenyésztés országos rendezése. Az 1894. évi XII. t.-cikk kimondotta, hogy minden községben községi faiskola létesítendő. Amde ez a törvény nem volt végrehajtható, nemcsak azért, mert nagy terhet rótt a községre, hanem még inkább azért, hogy nem volt szakember kezében és ámbár az állam sokat áldozott a községi faiskolákra, esemetéssel támogatta és ámbár sok vármegye, nemkülönben az érdekelt községek szintén sok áldozatot hoztak, a községi faiskolákat a szakszerű gondozás hiánya miatt többnyire burján borította vagy legföljebb kapásnövényekkel hasznosították a területet, ám sok helyen a faiskolákat a nép szegénysége miatt nem is lehetett létesíteni. Ezek a szomorú tapasztalatok arra bírták Tallián földművelésügyi ministert, hogy más alapon oldassék meg a gyümölcsfatenyésztés rendezésének országos érdekű kérdése, azért megbízta rudinai Molnár István gyümölcsészeti kormánybiztost, hogy a jelzett törvényt dolgozza át novelláris uton aként, hogy a községi faiskolák helyetti járási faiskolák állítsanak, melyek szakember gondjaira bízzanak. Az így 20—40 község által fentartott és ezéjára teljesen alkalmas

járás faiskola a hozzájárulás arányában látná el azon vidéknek legmegfelelőbb gyümölcsfa-anyagot a községet, megjelölné a telepek évi termelőképessége, hogy néhány év alatt a mostani nagy gyümölcsfahiány megszüntethető legyen. Ugyanis a mai 60 millió gyümölcsfát legalább tizszeresére kell emelnünk, hogy hazánk számbavehető gyümölcstermelő állam legyen.

Szenzációs találmány. Amerika ismét új találmánnyal készül meglepni a világot. Arról van szó, hogy jövőben a telefon-beszélgétsnél nemcsak a hangot lehet hallani, hanem az illetők láthatják is egymást. Fowler amerikai technikus, az új szerkezetű telefon feltalálója, aki már majdnem huszonöt éven keresztül foglalkozik az eszmével, bár még most sem fejezte be kísérleteit, nem árulja el titkát és csak annyit mond, hogy a most használatos távbeszélő készülékek szekrényei az új telefonhoz is felhasználhatók, csak egy nagyító lencsét kell rá alkalmazni olyanformán, mint az a Kodak-fényképező gépek-nél látható. Hogy mégis miként lesz lehetséges a távbeszélőknek egymást látniok, az arra vonatkozó bővebb felvilágosítást természetesen Fowler egyelőre megtagadja. Kísérleteit még mindig folytatja, de már csak abban az irányban, hogy találmányát minél egyszerűbbé tegye és hogy olcsóságánál fogva is biztosítsa neki az általános használatot.

A megrendelésgyűjtési törvény és a háziiparcikkek. Egy kereskedelmi kamara felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez a háziiparcikkekre szóló megrendelés gyűjtések körül tapasztalt visszaélések dolgában. A felterjesztés azt kéri, hogy az 1901. évi május 10-én kelt 27.483 számú kereskedelmi minisiteri rendelet 6. §-ának 1. pontja érvényen kívül helyeztetvén elrendeltesék, hogy a megrendelések gyűjtését tiltó törvény alól csak azon háziiparcikkek vétesenek ki, melyek háziipari jellege országoserte ismeretes és melyek az illetékes iparhatóságnak az árunak háziipari jellegét megállapító hivatalos védjelzőjével ellátva és felszerelve hozatnak forgalomba, továbbá, hogy a fizetett munkaerőkkel iparszerűleg előállított fehér- és ágyneműk, női és férfi ruházati cikkek és luxusárúk ne legyenek házi iparkészítményeknek tekinthetők.

Új jégkorszak közeledése. Dr. Andersson Gunnar svéd tudós érdekes tanulmányt boesátott közre, melyben új adatokkal gyarapítja a geologusoknak azt a fóltevést, hogy új jégkor felé közeledünk. A földalakulástan szerint bizonyos hosszú időszakokban az északi és déli földgömb hőmérsékégegyenlete annyira megváltozik, hogy a jégvidékek s ezzel együtt a szárazföldek alakulása teljesen más lesz, mint ezt az ugynevezett vándorkövek is bizonyítják. E vándorkövek a lapályokra vetett követszikkák, melyek akkor kerültek oda, midőn még a kalászok helyét tenger borította és a vándor jéghegyek messze égtájak teljesen eltérő közetrétegeiből sodorták őket el. De nemcsak kövek, hanem állatok és növények vándorutja is együtt kanyarodott a klíma változásával. Így kerültek a mammothok szi-bériai jég sírokba. Svédország kormánysszaka-it a vörösfenyő, luczfenyő és tölgyfa egymásután következő betelepődése mutatja, a legutóbbi jégkor után következő postglacialialis időben. A vörösfenyő körülbelül 12 fok július havi középhőmérséklettel esik egybe, a tenyészhet hat hónapig tart, a luczfenyő 16 fok nyármeleggel és nyolc havi tenyészettel, a tölgyfa időszaka a mely már 15,000 éve tart. De a tölgykorszak bizonyos idejében körülbelül 2.4 fok Celsiusal magasabb volt az átlagos évi hőmérséklet, amint a mogyoróbokrok elterjedéséből eldönteni sikerült. Ez a jelentékeny hőcsökkenés azt mutatja, hogy közelebb vagyunk az új jégkorszakhoz, mint a régihez. A szárazföldeket újra jégtegerek és gleccserek fogják borítani, mialatt új kontinensek bukkanak elő a tenger fe-

nekéről. Ekkor a mai vegetációt új katasztrófa temeti el, csak néhány fajfentartó menekül meg, ő se az új föld jövődö generációjának. Csak az vigasztalhat bennünket, hogy ettől a világvégéről még mintegy 11,500 év választ el bennünket.

A posta köréből. Élő állatokat a kereskedelemügyi miniszter rendelete értelmében csak úgy fogadhat el a posta szállítás végett, ha a küldemény tartalma könynyen ellenőrizhető. Szükség esetén a feladó kérelmére az illetékes hatóságok bizonyítványt lltanak ki.

Masseur. Mint értesülünk, Wedam Felix helyben a múlt évben is sikkerrel működött Gräffenberg-fürdői orvosilag vizsgázott masseur a közel napokban városunkba érkezik, működését a karácsonyi ünnepek után megkezdi. A közönség kívánságára nejt is, ki szintén orvosilag vizsgázott masseuse magával hozza. Előjegyzéseket elfogad a „Dócezi“ nyomda. Aranyosmaróthon.

Törvénykezés.

Az ittasság következménye.

A nép alsóbb rétegeinél előforduló bűnesetek legtöbbjénél a bűnpör leglényesebb mozzanataként szerepel az ittasság.

Nem vagyunk messze az igazságtól, ha azt vitatjuk, hogy a bűncselekmények 80 százaléka az ittasság következtében jön létre. S ezzel szemben mi történik az államhatalom részéről? Majdnem semmi. Holott ha tudjuk, hogy a sok bűnpörnek mi a rugója, már miért ne lehetne preventív intézkedéseket alkalmazni a bűncselekmények számának redukálására.

Szitás Lajos ághói lakos bűnügye is ezek közzé az esetek közé tartozik. Folyó évi márczius 5-én ő is ittassága következtében követte el azt, hogy Kis János ághói lakost, akivel egyébként a legjobb baráti viszonyban élt — hasba szurta és egy bottal néhányszor megdöföste, úgy, hogy annak a behárttyája megpedt és hashártya gyulladást idézván elő — 3 nap alatt belepusztult. E hó 10-ik napján vonták érte Sitás Lajost felelőségre, aki váltig azt hangoztatta, hogy ha akasztófára viszik is — ő a terhére rótt cselekményre visszaemlékezni nem tud. A tanúk azt igazolták, hogy vádlott ittas volt, de hogy azért tudta-e vajon, hogy mit cselekszik — nem bizonyíthatták, mert hiszen mint egyszerű földmivesek, nem értenek hozzá. A bíróság vádlott védelmét nem fogadta el annak dacára, hogy megállapította, miszerint reggeltől estig vádlott 9—10 deczi liter pálinkát ihatott meg és hogy általában a faluban nem ismerik olyan embernek, aki a korcsmában szeret járni. Így tehát vádlott bűnösnek találtatván a btkv. 307. §-ába ütköző erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testisértés büntetésében ezért a btkv. 92-ik §-ának alkalmazása mellett 9 havi börtönbüntetésre ítélték. Az ítéletben vádlott megnyugodott — azon hiszemben, hogy neki bűnhődnie kell szegény barátja haláláért, ellenben a védő úgy a bűnösség kimondása, mint a büntetés nagysága miatt felebbezést jelentett be. A kir. ügyész súlyosbításért élt felebbezéssel.

Szerkesztői üzenetek.

(A szerkesztőség e rovat alatt készségesen ad felvilágosítást a tudakozóknak, csak névtelen levelekre nem válaszol.)

T. S. urnak Léván. Volt alkalma meggyőződnie róla, hogy azt a programot, amelyet kezdetben vallottunk, — nem hagytuk abba.

D. J. urnak Verebélyen. Igéretét örömmel vettük és reméljük, hogy kölcsönösen megbarátkozunk.

K. B. urnak Budapesten. Azon leszünk, hogy kiérdemeljük dicséretét. De őn ellen sem lehet kifogásunk.

Vadász. Cikkét nem közölhetjük, a közönség nem érdeklődik az ilyen cifra kalandok iránt. Azért ne essék kétségbe, talán másutt több szerencséje lesz.

9486
1904

Hirdetmény.

A vármegye törvényhatósági bizottságának folyó évi 623. szám alatt kelt határozatában nyert felhatalmazás alapján közhírré teszem, hogy a vármegye a tulajdonát képező, a hizéri 22. számú telekjegyzőkönyvben A. 7. I. sorszám 104. helyrajzi szám alatt fekvő ingatlant örök áron eladja.

Az önkéntes árverést **folyó hó 20. napjának délelőtti 10 órájára** hivatali helyiségembe tűzöm ki.

Az ingatlan kikiáltási árát az árverés megkezdése előtt fogom tudatni.

Az árverésen részt vevők ez árverés megkezdése előtt készpénzben vagy óvadékképes papirban 600 korona óvadékot letenni tartoznak.

A vármegye fentartja magának a jogot a tett ajánlatok közül szabadon választani, s a mennyiben azok egyikét sem találná elfogadhatónak, fentartja szabad rendelkezési jogát.

A bánatpénz a törvényhatóság legközelebbi közgyűléseig, a melyen e kérdésben dönteni fog, letétben marad.

Aranyosmaróth, 1904. évi december hó 4-én.

Simonyi s. k.
alispán.

Nehéz idei gyöngyösi
Visontai telepről, saját szüretelésű rizlingi és kadarka-borok kaphatók
WEISZ ADOLF NÁL
Aranyosmaróthon
(a kistapolcsányi ország-út sarkán)
10 litertől felfelé bérmentve házhoz szállítom nagybani árák mellett.

RÉTHY BÉLA
GYÓGYSZERÉSZ
PEMETEFÜZÜKORKA
BÉKÉSCSABÁN
ÁRA 60 fillér.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a
RÉTHY-féle pemetefű czukorkánál!
Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **RÉTHY-félét** kérjünk, mivel sok haszontalan utánpótlás van.
1 doboz 60 fillér.
Csak **RÉTHY-félét** fog adjunk el!

!!! Karácsonyi ajándékul alkalmas ujdonságok !!!

Fényképalbumok, képeslevelezőlap albumok, emlékkönyvek, dobozlevélpapírok (különböző alak- és formában), finom bőrnoteszek, íróasztali felszerelések, **festékdobozok**, (víz-, olaj- és pasz-telfestékek), **jászolok, Bethlehemek**, üdvözlőkártyák, kihúzóképek.

Díszkötésű **ifjúsági elbeszélések**, képes könyvek, **utleírások, regények. Magyar Könyvtár**, (Egy füzet 30 fillér.) **Filléres könyvtár**, (Egy kötet 50 fillér.) **Egyetemes regényár**, (Egy kötet 1 kor.) **Kincses kalendárium és egyéb naptárak.**

Karácsonyi és újévi képeslevelezőlapok
(Új minták) bő választékban kaphatók
BRUNGZLIK I. könyv- és papirkereskedésében **Aranyosmaróthon.**

Hangverseny Grammophon!

Beszél, énekel és zenél.

Rendkívül érdekes szórakoztató eszköz családok részére, vendéglőknek és kávéházaknak.

Nagy választékban **30 frttól 200 frtig.** Lemezekből dus választék.
Klein Sándor
órász és ékszerész Léván.
Kedvező fizetési feltételek.

A jelenkor csodagépe!
Több ezer reprodukció a világ leghíresebb művészeitől.

Látogató-jegyek

a legdívatosabb betűkkel a legszebb kivitelben, levélpapír-ujdonságok nagy választékban és jutányos áron kaphatók a „DÓCZI” nyomdában Aranyosmaróthon.
Vidéki megrendlések postafordultával.

KLEIN SÁNDOR órász és ékszerész Léván,
ajánlja dusan felszerelt
óra-, ékszer- és ezüstáru-üzletét

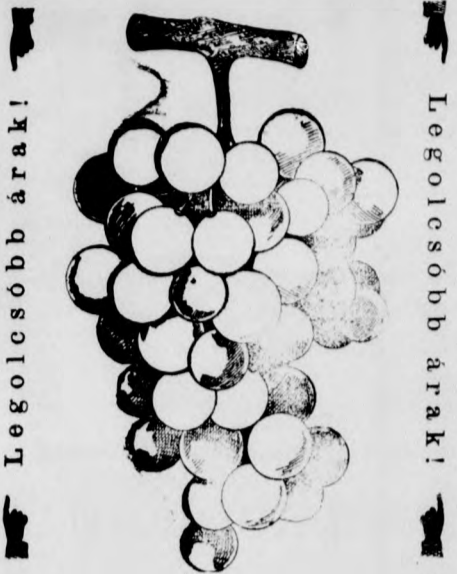
Kivonat az ezidei árjegyzékből:

Arany férfi óra	60 koronától feljebb
Arany női óra	28 " "
Ezüst férfi- és női-óra	12 " "
Arany karperecz	16 " "
Arany gyűrű	5 " "
Arany függő	3 " "
Ezüst karperecz, broche, cravattatü	2 " "
Arany- és ezüst nyakék	4 " "

Nagy választék mindennemű legdívatosabb ékszerekből különféle drágakövekkel.
„Sandrik” ezüstáru-gyár készítményeiből nagy választék **eredeti gyári áron.**
Legfinomabb china-ezüstárukból gyári raktár.
Vidéki megrendlések gyorsan és pontosan teljesítetnek

„Milleniumtelep“ Nagyősz.

Szép és tartós szőlője csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarország legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segéllyel és állami felügyelet mellett létesült.

Visontai rizling és
— kadarka-ujbor. —
Szkiczói fehér ó-bor
1900. évi termés.

Kapható:

SIMKO ADOLF-nál
Aranyosmaróth.

Nagyobbvételnél árengedmény

ELADÓ

iskola-hegedű teljes felszereléssel jutányos áron.

Bővebbet: a kiadóhivatalban.

Élő halak

a karácsonyi ünnepekre már most megrendelhetők Weisz Ede üzletében, Aranyosmaróthon.

Mélyen leszállított árak

mellett ajánlom

karácsonyi ajándékok

gyanánt divatáru cikkelmet

u. m.

blouzokat, chalokat, cloth-alsóruhákat. A t. vevőközönség szíves pártfogását kéri

Weisz Adolf

áruháza

Aranyosmaróth, kistapolcsányi-ut.

541
1904

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi 60 t.-cz 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aranyosmaróthi kir. bíróságnak 1904. évi V 423/1 számú végzése következtében Dr. Vállas Jenő ügyvéd által képviselt Kurezweil Bernát javára Lítvay István ellen 144 korona 61 fillér s járulékai erejéig 1904. évi november hó 31-én fogatosított kiél. végreh. utján lefoglalt és 1130 koronára becült következő ingóságok u. m.: különféle képkeret, lécek, különféle függőlámpák, táblaüvegek nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek az aranyosmaróthi kir. bíróság 1904. évi V 423/2 számú végzése folytán 144 korona 61 fillér tőkekövetelés, ennek 1904. évi márczius hó 1 nappjától járó 5% kamatai 1/4% váltódíj és eddig összesen 38 korona 40 fillen bíróság már megállapított költségek erejéig Aranyosmaróthon alperes üzlethelyiségében leendő eszközökre 1904. évi december hó 21-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Aranyosmaróth 1904. évi december hó 7-én, bagotai Lengyel Aurél, kir. bir. végrehajtó.

Házeladás.

Aranyosmaróthon, a Gróf Migazzy-utczában levő házunkat (pénzügyőri lak-tanya 188. szám) szabad kézből eladjuk.

Rakovszky András és fiai.

A „NYITRAMEGYEI ELLENŐR“ kiadásában e napokban jelent meg

DOMBAY HUGÓ VERSEINEK

Ára 1 korona.

ELSŐ KÖTETE.

Ára 1 korona.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában és Huszár István könyvkereskedésében Nyitrán.

UJDONSÁGOK

őszi és téli női kalapokból

valamint

női- és férfidivat cikkekéből

megérkeztek

WEISZ EDE

áruházában Aranyosmaróth.

NŐIFELÖLTŐK

nagy választékban.